

GAZDASÁGI
VERSENYHIVATAL
VERSENYTANÁCS

1245 Budapest, Pf. 1036.

Telefon: 472-8864 Fax: 472-8860

VJ-23/2005/39.

Nyilvános változat!

A Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsa a **RÁBA Járműipari Holding Rt.** (Győr), a **Rába Futómű Gyártó és Kereskedelmi Kft.** (Győr), a **RÁBA-JÁRMŰ Jármű és Busz Gyártó Kft.** (Győr), a **Rába Járműipari Alkatrészgyártó Kft.** (Győr), és a **Rába Vagyonkezelő Műszaki, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.** (Győr), a fenti vállalkozások a továbbiakban együtt: **Rába-csoport** egyfelől, valamint másfelől az **Integris-Rendszerház Informatikai Szolgáltató Kft.** (Győr) az Európai Közösség Szerződése 81. cikke szerint vállalkozások közötti versenykorlátozó megállapodás miatt hivatalból indult eljárásban, tárgyaláson kívül, meghozta az alábbi

határozatát

A Versenytanács az eljárást megszünteti.

E határozat felülvizsgálatát az ügyfelek a kézhezvételtől számított harminc napon belül a Fővárosi Bírósághoz címzett, de a Gazdasági Versenyhivatalnál benyújtandó keresettel kérhetik.

Indokolás

I.

Az eljárás megindulásának körülményei

1) A RÁBA Járműipari Holding Rt., a Rába Futómű Gyártó és Kereskedelmi Kft., a RÁBA-JÁRMŰ Jármű és Busz Gyártó Kft., a Rába Járműipari Alkatrészgyártó Kft., a Rába Vagyonkezelő Műszaki, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. (továbbiakban együtt: Rába-csoport) és az Integris-Rendszerház Informatikai Szolgáltató Kft. (továbbiakban: Integris Kft.) 2004. december 29-én kérelmet nyújtottak be a Gazdasági Versenyhivatalhoz elsődlegesen annak megállapítására, hogy az általuk 2003. november 14-én megkötött *Szolgáltatási Szerződés* kizárólagossági és opciós rendelkezései nem esnek a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (Tpvt.) 11. §-ában megfogalmazott tilalom alá, illetve másodlagosan annak megállapítására, hogy a Tpvt. 16. §-a értelmében, figyelemmel a vertikális megállapodások egyes csoportjainak a versenykorlátozás tilalma alól történő mentesítéséről szóló 55/2002. (III.26.) Kormány rendeletben (továbbiakban: vertikális rendelet) foglaltakra, a Szolgáltatási Szerződés mentesül a tilalom alól.

2) Az ügyfelek 2005. április 5-én kelt beadványukban kiegészítették kérelmüket, azzal, hogy amennyiben a GVH a megállapodásra vonatkozóan a Tpvt. 18. § (1) bekezdés b) pontja szerinti nemleges megállapítást, illetve a Tpvt. 18. § (1) bekezdés c) pontja szerinti mentesítést nem látja indokoltnak és megalapozottnak, akkor a kérelem kiegészítésében előadottak alapján állapítsa meg, hogy a megállapodás a Tpvt. 18. § (2) bekezdésére tekintettel mentesül a Tpvt. 11. §-ában foglalt tilalom alól, mert a megállapodás a Tpvt. 17. § (1) bekezdésében foglalt valamennyi feltételt kielégíti. A beadványokkal kapcsolatban az ügyfelek kérelmére Vj-207/2004. szám alatt versenyfelügyeleti eljárás indult.

3) A kérelemben foglalt tények alapján, valamint figyelemmel *Az Iránymutatás a kereskedelemre gyakorolt hatásnak az Európai Közösséget létrehozó szerződés (a továbbiakban: EKSz.) 81. és 82. cikke szerinti fogalmáról* szóló, 2004/C 101/07 sz. bizottsági közleményben foglaltakra, valószínűsíthető volt az Európai Közösségek tagállamai közötti kereskedelem érintettsége. Ezért az EKSz. 81. és 82. cikkelyében foglalt versenyszabályok végrehajtásáról szóló 1/2003/EK tanácsi rendelet 3. cikkely (1) bekezdésének megfelelően – a magyar jog alapján indult eljárással párhuzamosan – a GVH hivatalból versenyfelügyeleti eljárást indított a kérelmezőkkel szemben az EKSz. 81. cikkelye megsértésének gyanúja tárgyában. Jelen eljárás 2005. február 7-én indult.

II.

Az eljárás alá vont vállalkozások

A Rába-csoport

- 4) A *RÁBA Járműipari Holding Rt.* (Rába Rt.) az egyik legnagyobb magyar járműipari vállalat, amely futóműveket, járműalkatrészeket és haszonjárműveket gyárt. A legjelentősebb önálló futómű-gyártók egyike a világon. A Rába Rt. vezető európai személy- és haszongépjármű-gyártóknak értékesít alkatrészeket. A mintegy 3700 dolgozót foglalkoztató cégcsoport székhelye Győrben, Nyugat-Magyarországon található, emellett a régióban számos gyártó és egy tesztelő létesítménye van.
- 5) 1997-ben történt privatizációja óta a Rába Rt. erősen export-orientált, a külpiacokra irányuló szállítások jelenleg az éves eladások 60 százalékát teszik ki. A Rába Rt. több mint 40 országba exportál, melyek közül az Egyesült Államok, Ázsia és a nyugat-európai országok piacai a legjelentősebbek. Vevői között a világ legnagyobb járműipari vállalatai szerepelnek a BPW, a DaimlerChrysler, a Caterpillar, a Dana Corp., az ArvinMeritor, a John Deere & Co, az MAN, a Suzuki és az ISUZU.
- 6) A Rába Rt. részvényeit a Budapesti Értéktőzsdén jegyzik, meghatározó tulajdonosai: Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata (11,20%), Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank (10,85%), DRB Hicom Group (10,85%), Wallis Rt. (8,63%).
- 7) A *Rába Futómű Gyártó és Kereskedelmi Kft.* a világ negyedik legnagyobb önálló futómű gyártója. A futómű üzlet a Rába-csoport legerősebb üzletága, a vállalat teljes árbevételének 60 százalékát biztosítja. Az üzletág termékeinek mintegy 85 százalékát exportálja. Legnagyobb piaca az Amerikai Egyesült Államok, emellett aktívan jelen van Ázsiában, Nyugat-Európában, valamint Közép- és Kelet-Európában is. Legjelentősebb ügyfelei közé tartozik az ArvinMeritor, a Dana, a BPW, a DaimlerChrysler, az MAN, a Volvo, a JohnDeere, a Caterpillar, az ISUZU és az iráni VAMCo. A Rába Rt. 100%-os tulajdonában lévő Kft. komplett és inkomplett futóműveket, széles skálán mozgó futómű főegységeket és alkatrészeket gyárt tehergépkocsikba, buszokba, traktorokba és munkagépekbe.
- 8) A *RÁBA-JÁRMŰ Jármű és Busz Gyártó Kft.* 14-41 tonna összgördülő tömegű tehergépkocsikat, járműszerelvényeket, városi- és elővárosi autóbuszokat, járóképes alvázakat gyárt, fejleszt és értékesít.
- 9) Az alkatrész üzlet, a *Rába Járműipari Alkatrészgyártó Kft.* révén a Rába egyik legkedvezőbb növekedési lehetőségekkel rendelkező üzletága, amely beszállítói láncok részeként sikerrel pályázhat jelentős regionális járműipari szerepre is. Az egységes alkatrész üzletág három telephelyen üzemel (Mór, Sárvár, Győr), amelyek az egyes fő tevékenységekre szakosodva működnek.
- 10) Az egyik fő termékcsoporthoz a haszongépjárművek és személygépkocsik, valamint a kötőtpályás járművek ülései és ülésalkatrészei képezik. További termékcsoporthoz: forgácsolt alkatrészek, szerelt alkatrészek és részegységek, illetve sajtolt lemezalkatrészek és ezekből összeállított részegységek. Az üzletág a piaci helyzethez igazodva koncentrálja erőforrásait és a rendelkezésére álló kapacitásokat, és ennek megfelelően termékstruktúráját a haszonjármű ülések irányába mozdítja el.

11) A *Rába Vagyonkezelő Kft.* tevékenysége klasszikus vagyonkezelői tevékenység, azaz magában foglalja a Rába Rt. ingatlanjaival való gazdálkodást (bérbeadás, értékesítés), illetve az ingatlanok kezelését (karbantartás, felújítás).

Integris-Rendszerház Informatikai Szolgáltató Kft.– a Magyar Telekom Csoport

12) Az Integris Kft. (korábban: Rába Szolgáltatóház Kft.) győri székhelyű üzleti szolgáltató és tanácsadó cég, melyet a Rába Rt. alapított 2000-ben, azzal a céllal, hogy a Rába-csoport részére informatikai- és egyéb távközlési, pénzügyi-számviteli, illetve bérszámfejtési szolgáltatásokat nyújtson. A szolgáltatások nyújtása érdekében a Rába Rt. a Szolgáltatóház rendelkezésére bocsátotta a szolgáltatáshoz szükséges humán, technikai és egyéb forrásokat, valamint megkötötte azokat a keret-, illetve egyedi szolgáltatási szerződéseket, amelyek alapján a Szolgáltatóház a Rába-csoport részére ezen szolgáltatásokat nyújtotta.

13) A Rába Rt. 2003. február 14-én meghívásos pályázatot írt ki a Rába Szolgáltatóház Kft. 100%-os üzletrésze tulajdonjogának elidegenítésére. A pályázat nyertese a Magyar Telekom Rt. (2005. május 6. előtti nevén: Matáv Rt.) lett, mivel ajánlatában az üzletész megvásárlására tett ajánlata mellett, egy szolgáltatási szint vezérelt, hosszú távú és költséghatékony megoldást kínált a Rába-csoport részére, amely műszakilag és gazdaságilag indokolt fejlesztések megfelelő időben történő elvégzésével folyamatosan megvalósítja a felek által egyeztetett és a szerződésben foglalt feltételeknek megfelelő szolgáltatást. A Magyar Telekom Rt. vállalta továbbá, hogy a Rába Szolgáltatóház tulajdonosaként a társaság működtetését olyan módon látja el, hogy az képes legyen a piacon elérhető legkedvezőbb árat alkalmazni¹. Jelenleg az Integris Kft. 100%-os tulajdonosa a Magyar Telekom Rt.

14) Az Integris Kft. elsődleges tevékenysége a fúziót követően is a Szolgáltatási Szerződésben meghatározott szolgáltatások, azaz informatikai; egyéb távközlési, alközponti; pénzügyi-számviteli; valamint HR-szolgáltatások Rába-csoport tagvállalatai részére történő nyújtása maradt. A társaság 2003. évi árbevételének [...]%-a származott az informatikai és kiegészítő telekommunikációs szolgáltatásokból, míg [...]%-a bérszámfejtési és egyéb humánpolitikai szolgáltatásokból.

15) A társaság az informatikai és telekommunikációs tevékenység (Informatikai divízió) keretében ellátja a Rába-csoport által használt informatikai és telekommunikációs eszközök üzemeltetését, a helyi igényeknek megfelelően fejlesztéseket, hálózatfenntartást, eszköz- és kellékanyag beszerzést végez.

16) A pénzügyi és számviteli tevékenység keretében (Pénzügyi és számviteli divízió) a Rába-csoport vállalatai és korábban a csoporthoz tartozó vállalkozások számára könyvelési és pénzügyi szolgáltatásokat nyújt, vállalkozásonként eltérő mélységben és volumenben. A szolgáltatás magában foglalja a vállalkozások pénztárainak működtetését, bizonylatok alapján a könyvelési feladatok ellátását, jóváhagyott banki utalások lebonyolítását, bevallások elkészítését, jelentéskészítést.

¹ Az összefonódást a GVH Vj-161/2003. sz. versenyfelügyeleti eljárásában vizsgálta, és a Versenytanács az irányításszerzést 2004. január 5-én kelt határozatával engedélyezte.

² Az előzetes álláspontban szürke árnyalattal jelölt részek a nyilvános változatból kimaradnak.

17) A HR-tevékenység keretében (Humán szolgáltatás divízió) a társaság a Rábacsoport tagvállalatai számára bérszámfejtési és nyilvántartási szolgáltatásokat nyújt. A szolgáltatás magában foglalja a bérszámfejtési feladatok ellátását a megbízó által szolgáltatott adatok alapján, igazolások kiadását, létszámstatisztikák készítését és a törvényi előírásoknak megfelelő bevallások és nyilvántartások vezetését, jelentések elkészítését.

18) Az Integris Kft. 100%-os tulajdonosaként a megállapodás közvetett résztvevőjének tekintendő a Magyar Telekom Rt. is, illetve az általa irányított, őt irányító és vele közös irányítás alatt álló (azaz a tőle nem független) vállalkozások is. A Magyar Telekom Rt. a legnagyobb magyar távközlési vállalat, amely a távközlési piac minden szegmensében jelen van. A helyi, belföldi távolsági és nemzetközi vezetékes távbeszélő szolgáltatások nyújtásán kívül leányvállalatán, a T-Mobile Magyarország Távközlési Rt-n keresztül hazánk piacvezető mobil távközlési szolgáltatója, a T-Online Magyarország Internet Szolgáltató (korábbi nevén: Axelero) Rt. révén pedig mind a keskenysávú, mind a szélessávú Internet hozzáférési piac meghatározó szereplője. Ezen túlmenően a Matáv-csoporthoz tartozó további vállalkozások vezetékes műsorelosztási, bérelt vonali, adatátviteli és vagyonszolgáltatásokat is nyújtanak, valamint távközlési berendezések értékesítésével és bérbeadásával is foglalkoznak. A csoport vállalkozásai közül az alábbiakban csak azokat mutatjuk be röviden, amelyek a megállapodás által érintett szolgáltatásokat is nyújtanak, így a megállapodás értékelése során relevánsak. A Magyar Telekom Rt. meghatározó, 59,21%-os részesedéssel rendelkező tulajdonosa Németország legnagyobb vezetékes távközlési szolgáltatója, a Deutsche Telekom AG, részvényeinek másik része közkezhányad, az ún. Arany Részvénnyel pedig a Magyar Állam rendelkezik.

19) A Magyar Telekom Rt. a legnagyobb hazai távközlési vállalatként az ország területének mintegy 70%-át, lakosságának kb. 72%-át lefedő koncessziós területén, illetve a szolgáltató-választás intézménye révén más helyi koncessziós szolgáltatók szolgáltatási területén nyújt helyi, belföldi távolsági, vezetékes-mobil irányú és nemzetközi hívásslolgáltatásokat, ezekhez kapcsolódó egyéb távközlési és értéknövelt szolgáltatásokat, bérelt vonali, ADSL-hozzáférési szolgáltatásokat, a társszolgáltatók részére összekapcsolási és hozzáférési szolgáltatásokat, valamint egyéb beszédcélú, adatátviteli és rendszerintegrációs szolgáltatásokat.

20) A Magyar Telekom Rt. a Szolgáltatási Szerződéssel érintett szolgáltatásokat – képviselőinek nyilatkozata szerint – alapvetően nem nyújt, illetve ilyen jellegű (főként alközponti) szolgáltatások nyújtását is lehetővé tévő szerződések alapján csak integrált szolgáltatások részeként, évekkal ezelőtt kötött megállapodásokban fordulhat elő, és amelynek jelentősége mind a Szolgáltatási Szerződés által érintett szolgáltatások piacait, mind a Magyar Telekom Rt. bevételeit tekintve elhanyagolható. (Vj-207/2004/32/2.)

21) Az 1997-ben alakult *MatávCom Kft.* mára az üzleti kommunikációs hálózatok és informatikai alkalmazások integrációjával az egész országra kiterjedően teremti meg partnerei számára a rendszerszemléletű, nagy biztonságú üzleti és társadalmi kommunikáció feltételeit, az információs társadalom fejlődésének alapjait. A MatávCom Kft. tevékenysége magában foglalja a távközlési és informatikai rendszerek, berendezések installálását, digitális készülékek, hang- és adatátviteli

hálózatok, valamint strukturált rendszerek telepítését. A MatávCom Kft. legfontosabb szolgáltatásainak többsége a Szolgáltatási Szerződés szempontjából releváns.

22) A *BCN Kommunikációs Hálózati Tervező és Szolgáltató Kft.* vállalkozás korábban az adathálózati szolgáltatások és a multimédia kommunikáció területén volt jelen, 2004. november 30-án azonban beolvadt a MatávCom Kft-be, amelynek neve 2004. december 1-től *BCN-Rendszerház Kft.*

23) Az *X-Byte Kft.* a MatávCom Kft. leányvállalataként informatikai hálózatépítéssel és különböző telekommunikáció szolgáltatások nyújtásával foglalkozik, mint pl. digitális telefonrendszerek és alközpontok, ISDN-rendszerek telepítése.

24) A *CompArgo Kft.* tulajdonosa ugyancsak a MatávCom Kft., tevékenysége pedig magában foglalja a távközlési szoftverek és hardverek fejlesztését, telepítését és üzemeltetését, ezen belül is fő profiljának az általa fejlesztett telefon díjelszámoló rendszer tekinthető.

25) A Deutsche Telekom AG. közvetlen irányítása alatt álló *T-Systems Hungary Kft.* tulajdonképpen egy vállalatcsoport, amely egyénre szabott informatikai és távközlési szolgáltatásokat nyújt üzleti ügyfelek részére, valamint ezen területeken kutatásokat is végez. A vállalatcsoportba tartozó vállalkozások a T-Systems Dataware Kft. és a T-Systems RIC Kft.

III.

A megállapodással érintett piacok és az ügyfelek piaci részesedései

26) A megállapodással (Szolgáltatási Szerződés által) érintett egyik termékpiac az informatikai szolgáltatások piaca. Az informatikai piac – a Versenytanács Vj-161/2003. ügyben hozott határozatában is kifejtettek alapján – elsősorban informatikai eszközök és szolgáltatások piacára bontható fel; ezen belül a megállapodás alapvetően az informatikai szolgáltatások piacát érinti.

27) Az informatikai szolgáltatások piacára gyors növekedés jellemző, amit az informatika rohamos elterjedése és a komplex üzleti, informatikai megoldások iránti igény fokozódása idéz elő. Az üzleti folyamatok egyre szorosabb kapcsolatba kerülnek az informatikával, az informatika már nemcsak az üzleti adminisztráció eszköze, hanem az üzleti folyamatok menedzselésének komplex eszköze is. Az informatikai szolgáltatások piaca a teljes informatikai piac legdinamikusabban fejlődő szegmense. Becslések alapján a teljes magyarországi IT piac hardverek és szoftverek nélküli értéke kb. 150 Mrd Ft. A piacon belül a legnagyobb súlya két szegmensnek van: a hardvertelepítés és -támogatás a teljes piac 15%-át adja, de közel ugyanekkora a rendszerintegrációs szegmens mérete is. Az informatikai outsourcing az informatikai szolgáltatási tevékenység új, dinamikusan fejlődő ága, mely egyben a hagyományos informatikai szolgáltatási tevékenység alternatívája, és jelenleg még nehezen elválasztható az informatikai szolgáltatási piac egészétől. Az outsourcing 7%-ot képvisel a teljes IT szolgáltatási piac egészéből, így egyelőre az informatika piacán nem szerepel nagy súllyal.

28) A fenti szegmensek között nagyon erős kínálati helyettesítési viszony áll fenn, így azok nem alkotnak elkülönült piacokat, ugyanannak az informatikai szolgáltatási piacnak a részei. Az egyes szegmenseken jelen lévő cégek ugyanis a rendelkezésükre álló technológiai ismeretek birtokában könnyen be tudnak lépni más szegmensekre, sőt gyakran eleve is több szolgáltatást nyújtanak vevőiknek.

29) Az informatikai szolgáltatások piaca dinamikus, sokszereplős piac, amelynek nincsenek domináns szereplői. Távközlési, illetve IT cégek az informatikai szolgáltatások piacára szabadon és viszonylag könnyen beléphetnek, így a piac nagymértékben támadható. A piac sajátossága – ez különösen az outsourcing esetében figyelhető meg – a projekt alapú fejlődés, amely azt jelenti, hogy az egyéni megbízásoknak rendkívül nagy szerepe lehet egy-egy piaci szereplő megerősödése tekintetében. A piac földrajzi kiterjedése országos.

30) A Vj-207/2004. sz. eljárásban beszerzett információk alapján az ügyfelek és a tőlük nem független vállalkozások piaci részesedései a következőképpen alakultak:

	2003	2004
Integrís	[...] ³ millió Ft	[...] millió Ft
MatávCom / BCN- Rendszerház	[...] millió Ft	[...] millió Ft
T-Systems	[...] millió Ft	[...] millió Ft
CompArgo	[...] millió Ft	[...] millió Ft
Együttesen	[...] millió Ft	[...] millió Ft
Piac mérete összesen (becsült)	100.000 millió Ft	
Piaci részesedés	[...] % között	

31) A fenti táblázatból látható, hogy az eljárás alá vontak és a tőlük nem független vállalkozások együttes piaci részesedése az informatikai szolgáltatások magyarországi piacán 2003-ban kb. [...] % lehetett, míg 2004-re a piac teljes méretére vonatkozó becslés hiányában a piaci részesedés nem határozható meg számszerűen. Annyi azonban megállapítható, hogy a 2004-es piaci részesedés is vélhetően 10% alatt alakulhatott, tekintettel arra, hogy nyilvánvalóan a piac is bővült időközben, hiszen esetünkben dinamikus fejlődő szolgáltatásokról van szó.

32) Az eljárás alá vontak legfontosabb versenytársaikként a Synergon Rt-t, az Albacomp Rt-t és az IBM Kft-t nevezték meg. Álláspontjuk szerint a Magyar Telekom Csoport, bár a MatávCom Kft. és a T-Sytems Kft. révén a piac több szegmensében is jelen van, nem kiemelkedő szereplője a piacnak, amin az Integrís Kft. feletti irányításszerzése sem változtat érdemben, tekintettel az Integrís Kft. teljes piac méretéhez képesti csekély árbevételére.

33) A megállapodással érintett másik piac a távközlési alközponti szolgáltatások tevékenységi köre. A piacon forgalmazott áru, szolgáltatás a telefon alközpont

³ A zárójellel jelölt adatok az ügyfelek üzleti titkát képezik, ezért a határozat nyilvánosságra hozható változatából törlésre kerültek.

telepítése, üzemeltetése, ami magában foglalja egy szervezet (gyár, hivatal, vállalat) belső telefonforgalmának, alközponti összeköttetésének üzemeltetését, karbantartását, szervizelését, valamint konzultációs lehetőség, tanácsadás biztosítását.

34) Az egyéb távközlési alközponti piacon számos cég van jelen, amellet, hogy sok cég házon belül, saját erőforrásokkal oldja meg ezt a feladatot. Általában maguk az alközpontgyártók nyújtanak támogatási-üzemeltetési szolgáltatást, de a gyártóktól független szolgáltatók is működnek a piacon. Az alközponti rendszerek megvásárolhatóak közvetlenül a gyártó cégektől (Panasonic Magyarország Kft., Siemens Rt., Bosch Magyarország, Alcatel) vagy a gyártó cégek viszonteladóitól, de a piacon számos olyan cég is működik, mely az alapvető tevékenységi körébe tartozó szolgáltatások (pl. számítástechnika, távközlési berendezések értékesítése) mellett alközpontokat is forgalmaz (pl. Kapsch Telecom, Delton Kft., Trendex Holding, Procomp Hungary, stb.). A kérelmezők álláspontja szerint ez a piac is támadható, hiszen Magyarországon vannak olyan vállalkozások, amelyek a fenti piacon bármikor megjelenhetnek, különösen a berendezések viszonteladóiaként. A Magyar Telekom Csoport legfontosabb versenytársainak ezen a piacon a Synergon Rt-t, az Albacom Rt-t, a Hewlett-Packard Kft-t és a Siemens TraffiCOM Kft-t tekinti.

35) Az eljárás alá vontak szerint szakértői becslések a berendezésgyártók 2001-es, berendezések forgalmazásából származó árbevételét közelítőleg 100 milliárd forintra teszik. Amennyiben az egyéb távközlési/alközponti szolgáltatást önmagában értékeljük, csak a telefon alközpont telepítése, üzemeltetése és karbantartása, illetve a belső hálózat telepítése, üzemeltetése és karbantartása szolgáltatásokat értve alatta, a piac mérete kisebb, a felek álláspontja szerint 20 milliárd Ft feletti.

36) A Vj-207/2004. sz. eljárásban beszerzett információk alapján az ügyfelek és a tőlük nem független vállalkozások piaci részesedései a következőképpen alakultak:

	2003	2004
Integris	[...] millió Ft	[...] millió Ft
MatávCom / BCN-Rendszerház	[...] millió Ft	[...] millió Ft
X-Byte	[...] millió Ft	[...] millió Ft
Együttesen	[...] millió Ft	[...] millió Ft
Piac mérete összesen (becsült)	20.000 millió Ft	
Piaci részesedés	[...]%	

37) A fenti táblázatból látható, hogy az eljárás alá vontak és a tőlük nem független vállalkozások együttes piaci részesedése az egyéb távközlési, alközponti szolgáltatások magyarországi piacán 2003-ban kb. [...] % körül alakult, míg 2004-re a piac teljes méretére vonatkozó becslés hiányában a piaci részesedés nem határozható meg számszerűen, de nagyságrendileg a 2003. évihez hasonló lehetett.

38) A megállapodással érintett harmadik tevékenységi kör a pénzügyi-számviteli szolgáltatások és a kapcsolódó HR-szolgáltatások piaca. A Szolgáltatási Szerződésben HR-szolgáltatásként megnevezett szolgáltatások az ügyfelek véleménye szerint –

melyet a vizsgálók is osztottak – nem képeznek külön piacot, mivel a szerződésbeli HR-tevékenység csak a pénzügyi és számviteli szolgáltatással együtt értelmezhető. Az Integris Kft. ugyanis nem klasszikus HR-tevékenységet (munkaerő-kölcsönzés, személyzeti szolgáltatás) végez, hanem főként TB-ügyintézkést és bérelszámolást. A megállapodással érintett piacként meghatározható pénzügyi-számviteli és kapcsolódó HR-szolgáltatások piaca tehát az alábbi tevékenységeket foglalja magába: főkönyvi könyvelés, analitikus nyilvántartások vezetése, vevői és szállítói folyószámláinak kezelése, banki és pénztári pénzforgalommal kapcsolatos teendők lebonyolítása, különböző bevallások, jelentések, statisztikák összeállítása, az ellenőrzésekben való aktív közreműködés és azok lebonyolítása. A földrajzi piac Magyarország területeként határozható meg.

39) A pénzügyi és számviteli szolgáltatások piaca telítettnek mondható, mivel számos könyvelési és pénzügyi szolgáltatást nyújtó vállalkozás van ma Magyarországon. Ahogy a Versenytanács Vj-161/2003. sz. eljárásban hozott határozata is megállapította, a piacot négy nagy könyvvizsgáló cég „uralja”, melyek a piac kb. 75-80%-át tudhatják magukénak. Melléjük valószínűleg több száz kisebb-nagyobb vállalkozás nyújt ilyen szolgáltatást, akik a piac fennmaradó 20-25%-án osztoznak. A piac legjelentősebb szereplői a PricewaterhouseCoopers, a Deloitte & Touche, az Ernst & Young és a KPMG.

40) Az Integris Kft. ezen a piacon minden bizonnyal 5% alatti – saját becslése szerint alig [...]%-os – részesedéssel rendelkezik, melyen a Matáv-csoport általi irányítás-szerzés sem változtatott érdemben, tekintettel arra, hogy a Matáv-csoportba tartozó más vállalkozások ilyen szolgáltatásokat nem nyújtanak.

IV.

A versenytársak véleménye

41) Az eljárás során a vizsgálók az eljárás alá vontak több, mint húsz (potenciális) versenytársát keresték meg (Vj-207/2004/9/1.,2.,3.) abból a célból, hogy mind az alközponti szolgáltatás helyettesíthetőségére, mind a piac méretére vonatkozó további információkat szerezzenek be.

42) Az alközponti piac 2003-2004. évi méretére vonatkozóan a megkérdezett cégek kb. fele bocsátkozott becslésbe. (Többen azért nem mertek még csak becslést sem adni a piac méretére vonatkozóan, mert tevékenységi körükben az alközponti szolgáltatás nagyon marginális helyet foglal el, s így a piaci viszonyokkal sincsenek igazán tisztában.) A 2003. évre vonatkozó becslött piacméret 2,5-20 Mrd Ft között van, azonban a jellemző adat inkább a 10-12 Mrd Ft. Ezen becslések alapján a kérelmezők által megadott piaci részesedés egy minimumnak tekinthető, s amennyiben a piac mérete 20 Mrd Ft alatti volt, a részesedés tovább nő.

43) A helyettesíthetőségre, helyettesítésre vonatkozóan a versenytársak több, mint fele szerint az IP-telefonos és/vagy a mobil alközponti szolgáltatás kiválthatja a helyhez kötött telefonos alközponti szolgáltatást. Ezen megoldások elterjedtségére vonatkozóan azonban nem rendelkezünk adatokkal. A közelmúltban megjelent szakcikkek (Vj-207/2004/38/1.,2.,3.) tanúsága szerint ezek a megoldások ugyan terjedőben vannak, de

a helyhez kötött telefon alközponti szolgáltatáshoz képest még kevesen veszik ezeket igénybe. Ennek részben az újtól való tartózkodás, másrészt az az oka, hogy jellemzően akkor váltanak – elsősorban a nagyvállalatok – pl. IP alapú telefóniára, ha a telefonhálózatukat egyébként is lecserélik. Ebben az esetben tehát mérlegelés tárgya lehet, hogy akár IP alapú, akár teljes mértékben mobil telefóniára váltanak.

44) A fenti okok miatt egyelőre a helyhez kötött telefon alközponti szolgáltatás uralja ezt a piacot. Abban az esetben, ha az IP alapú alközponti szolgáltatást is az érintett piac részének tekintjük az eljárás alá vontak piaci részesedése a Magyar Telekom Csoport IP-telefóniában betöltött szerepétől függően változik, vélhetően csökken, azonban a csökkenés mértéke nem számszerűsíthető. Valószínűsíthető azonban, hogy a csökkenés nem annyira jelentős, hogy akár 10 vagy 15% alá csökkentené az eljárás alá vontak piaci részesedését.

V.

A megállapodás versenykorlátozó kikötései

45) A Rába-csoport és az Integris Kft. 2003. november 14-én informatikai, egyéb távközlési, alközponti, pénzügyi-számviteli, illetve bérszámfejtési és HR-szolgáltatások tárgyában kilenc év határozott időtartamra kizárólagosságot biztosító szolgáltatási szerződést kötöttek. A szerződés megkötésének előzménye, hogy a Magyar Telekom Rt. irányítást szerzett az Integris Kft. felett. A tranzakcióval kapcsolatosan a Rába Holding Rt. vállalta, hogy továbbra is kizárólagos jogosultságot biztosít az Integris Kft-nek a Rába-csoportnak nyújtandó informatikai, egyéb távközlési, pénzügyi-számviteli és HR-tevékenységek nyújtására. A Magyar Telekom Rt. ugyanakkor – az üzletrész megvásárlására tett ajánlata mellett – az ún. szolgáltatási-szint vezérelt ajánlatában hosszú távú és költség-hatékony megoldást kínált a Rába-csoport részére, amely a műszakilag és gazdaságilag indokolt fejlesztések megfelelő időben történő elvégzésével biztosítja, hogy az Integris Kft. a továbbiakban is képes lesz folyamatosan nyújtani a Szolgáltatási szerződésben meghatározott szolgáltatásokat a Rába-csoport minden tagjának, minden telephelyen, Magyarországon és – amennyiben az szükséges és lehetséges – Magyarországon kívül is.

46) Az A Szolgáltatási Szerződésnek a szerződés tárgyáról szóló 2.1. fejezete az alábbiak szerint rendelkezik. „Felek megállapodnak abban, hogy a fenti tevékenységek⁴ nyújtására SZOLGÁLTATÓ **kizárólagos szolgáltatás**-nyújtási jogosultsággal rendelkezik, és a RÁBÁ-nak pedig ugyanezen Szolgáltatások tekintetében kizárólagos igénybevételi kötelezettsége van. A SZOLGÁLTATÓ a RÁBÁ részére a Szerződésben meghatározott szolgáltatások vonatkozásában szolgáltatás-nyújtási kötelezettséggel tartozik a Szerződés időbeni hatályának fennállása alatt.

Felek megállapodnak, hogy az Informatikai- és Egyéb távközlési szolgáltatások nyújtásának a Szerződésben rögzített feltételeit a Szerződés hatálya alatt három évenként újratárgyalják, mely tárgyalásnak különösen ki kell terjednie a kizárólagosság

⁴ Ezek a Szolgáltatási Szerződés 2.1. pontja értelmében a következők: [...]

SZOLGÁLTATÓ részére történő további biztosítása megújításáról való megállapodásra is.

Amennyiben a RÁBA a Szerződés valamely Szolgáltatási Mellékletében felsorolt, a kizárólagos szolgáltatásokhoz kapcsolódó egyéb **kiegészítő, illetve támogató, úgynevezett opcionális szolgáltatás** igénybevételét is szükségesnek tartja, úgy azt is kizárólagosan csak SZOLGÁLTATÓ-tól Kiterjesztési Projekt keretében veheti igénybe a változáskezelési eljárás szabályai, illetve a felek külön megállapodása szerint. A Szolgáltatásokat, illetve Kiterjesztési Projektek által lefedett opcionális szolgáltatásokat a vonatkozó Szolgáltatási Melléklet rögzíti.”

47) „A kizárólagos, illetve az azokhoz opcionálisan igénybe vehető szolgáltatásokon túl RÁBA a Szerződés IV. számú Mellékletében meghatározott **egyéb szolgáltatás**⁵ beszerzésekor köteles alkalmaznia az úgynevezett "Last Call Opció" elvet. Eszerint SZOLGÁLTATÓ-nak lehetősége van arra, hogy a RÁBA által a IV. Mellékletben megjelölt szolgáltatás-beszerzése esetén a legkedvezőbb ajánlatot adó ajánlattevő ajánlati árán ezen szolgáltatást is nyújthassa.”

48) A Szolgáltatási Szerződés időbeli hatályáról a 4.1. fejezet rendelkezik. Ennek értelmében a szerződés annak mindkét fél általi aláírása napján lép hatályba (erre 2003. november 14-én került sor), és a Szolgáltatás Kezdő Napjától számított kilenc évig fennálló határozott ideig tart. A Szolgáltatás Kezdő Napja a Szolgáltatási Szerződés 1. Függeléké 2.8.1. pontja szerint 2004. január 1. és/vagy bármely olyan későbbi időpont, amelyben a Felek közös megegyezéssel megállapodnak az adott Szolgáltatás nyújtásának kezdő napjára vonatkozóan.

49) A Szerződés megszűnésére a 20. fejezet rendelkezéseinek értelmében a RÁBA általi rendes felmondással, rendkívüli felmondással⁶, valamely fél jogutód nélküli megszűnése esetén, illetve közös megegyezéssel kerülhet sor. Az Integris Kft. a Szolgáltatási Szerződésben kötelezettséget vállalt arra, hogy a Szerződést, az annak hatálybalépését követő kilenc évben, rendes felmondással nem mondja fel. A RÁBA a Szerződést rendes felmondással, 12 havi felmondási idővel, indokolás nélkül felmondhatja, de csak abban az esetben, ha a Szolgáltatási Szerződésben meghatározott kompenzációs díjat az Integris Kft. részére egy összegben határidőre megfizeti, azzal, hogy ezen jogával 2004. december 31-ig nem élhet. A Felek abban is megállapodtak, hogy a Szerződés alapján nyújtott szolgáltatások oszthatatlanok, a Szolgáltatási Szerződés egyes részei külön-külön nem mondhatók fel.

50) A Szerződés RÁBA általi felmondásából származó SZOLGÁLTATÓI károk kezelése érdekében a RÁBA egyrészt ún. Kompenzációs Díjat köteles az Integris Kft. részére fizetni, másrészt köteles a SZOLGÁLTATÓ által a RÁBA részére nyújtott szolgáltatásokhoz beszerzett eszközöket és készleteket az Integris Kft.-től azok nyilvántartási értékén megvásárolni. A Kompenzációs Díj a következő díjelemekből tevődik össze: [...]

⁵ A Szolgáltatási Szerződés IV. Mellékletében felsorolt „Last Call Opció” szolgáltatások a következők (a TEÁOR-szám zárójelben való feltüntetésével): [...]

⁶ [...].

VI.

Az ügyfelek álláspontja

51) Az ügyfelek álláspontja szerint a Vj-207/2004. sz. eljárás során benyújtott kérelemben kifejtettek az európai és a magyar versenyjog harmonizáltsága miatt az EKSz. 81. cikkébe ütköző megállapodás gyanúja miatt indult jelen eljárásban is értelemszerűen alkalmazhatók. Ezen túlmenően a Vj-23/2005/31. sz. iratban előadták, hogy a Szolgáltatási Szerződés nem csak az egyedi mentesíthetőség Tpvt. 17. § (1) bekezdésében foglalt feltételeket elégítik ki, hanem az ezzel lényegében megegyező EKSz. 81. cikk (3) bekezdésében foglaltaknak is megfelel.

52) Az informatikai szolgáltatások piacán jelen lévő vállalkozások együttes piaci részesedése jelenleg – álláspontjuk szerint – vélhetően nem haladja meg a 10%-ot, bár a piac projekt-orientáltsága fényében nagymértékű részesedés-fluktuációk jelentkezhetnek csupán egy-egy nagyobb megbízás miatt is, ami a részesedés egyértelmű megállapíthatósága ellen hat.

53) Az egyéb távközlési, alközponti szolgáltatások piacának legnagyobb szereplői az alközpontok gyártói, illetve ezek leányvállalatai, amelyek maguk nyújtanak üzemeltetési szolgáltatásokat is. Ezen felül egyéb, elsősorban IT vállalkozások is végeznek ilyen tevékenységet. Amennyiben a szolgáltatásokat elkülönítjük a berendezésektől, a piacon a felek együttes (azaz a Magyar Telekom Csoport) részesedése legfeljebb [...] %.

54) A Magyar Telekom Csoport tagjai közül csak az Integris Kft. nyújt pénzügyi-számviteli és kapcsolódó HR-szolgáltatásokat, ezért a felek együttes piaci részesedése megegyezik az Integris Kft. érintett piaci részesedésével. Ez az összefonódást engedélyező versenytanácsi határozatban foglaltak szerint nem haladta meg az 5%-ot, ami a kérelmezők megítélése szerint – tekintettel a piacon jelen levő számos szereplőre és a közöttük fennálló versenyre – nem is változhat(ott) lényegesen.

55) Mindezek alapján, mivel a piacon a felek együttes részesedése nem haladja meg a 10%-ot, azaz az informatikai, a pénzügyi-számviteli, valamint a HR-szolgáltatások vonatkozásában az ügyfelek álláspontja szerint a Szolgáltatási Szerződés Rendelkezéseire nem vonatkozik a Tpvt. 11. §-nak tilalma.

56) Az ügyfelek álláspontja szerint a megállapodás európai viszonylatban is csekély jelentőségű, mivel a Bizottság "de minimis" közleménye⁷ a csekély jelentőség megállapíthatóságát – a Tpvt.-ben rögzített 10 %-kal szemben – 15 %-ban határozza meg.

57) A kérelmezők álláspontja szerint a vertikális rendelet alapján a Szolgáltatási Szerződés vertikális megállapodásnak minősül, mivel (i) a résztvevő vállalkozások mindegyike a termelési vagy forgalmazási lánc egymástól eltérő szintjén működik, és (ii) szolgáltatások vállalkozások általi vásárlására, értékesítésére vonatkozik. A Szerződésben résztvevő vállalkozások nem versenytársak egyetlen érintett piacon sem. Az ügyfelek véleménye szerint valamennyi a Szolgáltatási Szerződéssel érintett releváns piac esetében teljesül az a követelmény, miszerint kizárólagos beszerzési

⁷ OJ 2001/C 368/07

megállapodás esetén a szállító és a tőle nem független vállalkozások együttes részesedése az érintett piacon ne haladja meg a 30%-ot. Az eljárás alá vontak becslése alapján⁸ a magyarországi informatikai szolgáltatások piacán a Magyar Telekom Csoport együttes részesedése nem éri el a 10%-ot, az egyéb távközlési szolgáltatások piacán a Magyar Telekom Csoportba tartozó cégek együttes piaci részesedése mindenképpen 30% alatt marad, míg a pénzügyi és számviteli szolgáltatások piacán – amely magába foglalja a Szolgáltatási Szerződésben HR-szolgáltatásokként meghatározott szolgáltatásokat is – a sok piaci szereplőre tekintettel a Magyar Telekom Csoport piaci részesedése csekély, a Versenytanács Vj-161/2003. sz. eljárásban hozott határozata szerint kevesebb, mint 5%.

58) Az ügyfelek kifejtették, hogy annak ellenére, hogy a megállapodás 9 év határozott időtartamra jött létre, a Szolgáltatási Szerződés álláspontjuk szerint a vertikális rendelet hatálya alá tartozik, hiszen a felek kikötötték, hogy az informatikai- és egyéb távközlési szolgáltatások nyújtásának Szolgáltatási Szerződésben rögzített feltételeit háromévenként újratárgyalják, különös tekintettel a kizárólagosság kérdésére. A Integris Kft-t megillető kizárólagos szolgáltatás-nyújtási jogosultságot tehát háromévenként, a tárgyalások eredményének függvényében újítják meg, minek következtében a Szolgáltatási Szerződésben meghatározott kizárólagossági kötelezettség időtartama nem haladja meg az öt évet.

59) A jogszabályok harmonizáltsága miatt az ügyfelek szerint a Szolgáltatási Szerződésre alkalmazhatók az EKSz. 81. cikke (3) bekezdésének a vertikális megállapodások és összehangolt magatartások csoportjaira történő alkalmazásáról szóló 2790/1999/EK sz. Bizottsági Rendelet rendelkezései, amelyek alapján a megállapodás csoportmentesség alá esik.

60) Az ügyfelek álláspontja szerint a Szolgáltatási Szerződés kielégíti az EKSz. 81. cikke (3) bekezdésében foglalt feltételeket.

VII.

A vizsgálat álláspontja

61) Az EKSz. 81. cikk értelmében a közös piaccal összeegyeztethetetlen és tilos minden olyan vállalkozások közötti megállapodás, vállalkozások társulásai által hozott döntés és összehangolt magatartás, amely hatással lehet a tagállamok közötti kereskedelemre, és amelynek célja vagy hatása a közös piacon belüli verseny megakadályozása, korlátozása vagy torzítása. Az eljárás alá vont felek a közösségi joggyakorlat alapján vállalkozásnak minősülnek⁹, a megállapodás pedig a jelentés 1.2. alfejezetében kifejtettek értelmében alkalmas lehet arra, hogy a tagállamok közötti kereskedelem alakulására ténylegesen vagy potenciálisan, érzékelhető mértékben hatással legyen.

62) A GVH jelen ügyben eljáró vizsgálóinak álláspontja szerint, a vizsgált megállapodás versenykorlátozó kikötéseket tartalmaz arra tekintettel, hogy a

⁸ Ld. a kérelmes úrlap VI.C. fejezetét! (Vj-207/2004/1/1.)

⁹ T-6/89 Enichem kontra Bizottság 1991 ECR II-1623 235. pont, T-11/89 Shell 1992 ECR II-757 311. pont

Kizárólagossági Rendelkezés a megállapodással érintett szolgáltatások vonatkozásában előírja a Rába-csoport számára, hogy azokat a megállapodás hatálya alatt (9 év) kizárólag az Integris Kft-től veheti igénybe, az Opciók Rendelkezés pedig kimondja, hogy az ún. egyéb szolgáltatások beszerzése esetében az Integris Kft. opciós jogot gyakorolhat, azaz ezen szolgáltatásokat is (kizárólag) az Integris Kft-től kell a Rába-csoportnak igénybe vennie, amennyiben az Integris Kft. kifejezi azon szándékát, hogy az adott szolgáltatást – a legkedvezőbb ajánlatot adó ajánlattevő ajánlati árán – nyújtani kívánja a Rába-csoport részére.

63) A fenti rendelkezések az EKSz. 81. cikk (1) bekezdésének c) pontjában megfogalmazott tilalomba ütközhetnek, mely szerint a közös piaccal összeegyeztethetetlen és tilos minden olyan vállalkozások közötti megállapodás, vállalkozások társulásai által hozott döntés és összehangolt magatartás, amely hatással lehet a tagállamok közötti kereskedelemre, és amelynek célja vagy hatása a közös piacon belüli verseny megakadályozása, korlátozása vagy torzítása, így különösen a piacok és beszerzési források felosztása.

64) A Bizottság „de minimis” közleményének 7. (b) és 8. pontja alapján a Bizottság azt az álláspontot képviseli, hogy a tagállamok közötti kereskedelmet érintő, de nem tényleges vagy potenciális versenytársak közötti megállapodások nem korlátozzák érzékelhető mértékben a versenyt az EKSz. 81. cikke szerinti értelemben, amennyiben a felek mindegyikének a megállapodás által érintett piacokon elért piaci részesedése nem haladja meg a 15%-ot, illetve párhuzamos megállapodások kumulatív hatása által korlátozott versennyel jellemezhető piacokon az 5%-ot.

65) A csekély jelentőség megállapíthatóságával kapcsolatban a vizsgálók azt valószínűsítették, hogy az informatikai szolgáltatások piacán a felek piaci részesedése 10% alatt marad, míg a pénzügyi-számviteli és kapcsolódó HR-szolgáltatások piacán a részesedésük még ennél is jóval alacsonyabb. Az egyéb távközlési, alközponti szolgáltatások esetében azonban a felek, általuk vélhetően kissé alábecsült részesedése is sokkal magasabb, mint 10%, így a megállapodás e vonatkozásában nem minősülhet csekély jelentőségűnek. Tekintettel azonban arra, hogy a Szolgáltatási Szerződés 20.2. alfejezetében foglalt azon kitételre, miszerint a Szerződés alapján nyújtott szolgáltatások oszthatatlanok, a Szerződés egyes részei külön-külön nem mondhatók fel, a megállapodás nem tekinthető csekély jelentőségűnek.

66) Figyelemmel a 2790/1999/EK rendeletre, a megállapodásnak a kizárólagosság időtartamára vonatkozó klauzulája a vizsgálók álláspontja szerint kívül esik a rendelet által mentesített körön. A Bizottság vertikális korlátozásokról szóló iránymutatása¹⁰ a korlátozások időtartama kapcsán ugyanis kimondja, hogy a mindkét fél kifejezett hozzájárulásához kötött, öt éven túli meghosszabbítás akkor tartozik még a rendelet hatálya alá, ha nincsenek olyan akadályok, amelyek a vevőt korlátoznák abban, hogy az öt éves időtartam végén joghatályosan felmondja a versenytildalmi kötelezettséget. Ezen feltétel teljesülése azonban a vizsgált szerződés tekintetében nem volt megállapítható.

67) A vizsgálat, az ügyfelek nyilatkozata (Vj-23/2005/31.), illetve a versenytársaktól beszerzett információk és a szaksajtóban megjelent cikkek (Vj-23/2005/35.) alapján, a

¹⁰ A Bizottság Közleménye A vertikális korlátozásokról szóló iránymutatás 2000/C 291/01

Bizottságnak az EK Sz. 81. cikk (3) bekezdése alkalmazásáról szóló iránymutatásában¹¹ foglaltak figyelembevételével azt állapította meg, hogy a jelen eljárás tárgyát képező Szolgáltatási Szerződéssel kapcsolatban a 81. cikk tilalma alóli mentesülést eredményező szabály alkalmazhatóságához valamennyi feltétel teljesül az alábbiak szerint:

- a) *hatékonysági előnyök*: a Szolgáltatási Szerződés, illetve annak kizárólagossági és opciós rendelkezése révén biztosítható, hogy a Rába-csoport folyamatosan a szerződésben vállalt magas szintű, egyenletes színvonalú, az igényeinek megfelelő szolgáltatást kapjon. Az outsourcing különösen az informatikai szolgáltatások körében kezd hazánkban is egyre népszerűbb lenni, az infokommunikációs konvergencia miatt azonban ez a szolgáltatás igen gyakran összekapcsolódik a távközlési szolgáltatásokkal, különösen azok infrastrukturális részével. A legmagasabb szintű integráció esetén a teljes kommunikáció a számítógépes hálózaton folyik, és külön kommunikációs hálózat kiépítésére, fenntartására nincs is szükség. Az outsourcing megvalósításától a vállalatok elsősorban a kiszervezett szolgáltatások költségeinek csökkenését várják, melynek háttérében az áll, hogy az új szolgáltató vélhetően nagyobb szakértelemmel rendelkezik az adott tevékenységek végzése tekintetében, hiszen nála ezek főtevékenységként funkcionálnak, így hatékonyabb a munkavégzése, másrésztől viszont több megrendelő esetén méretgazdaságossági hatások és/vagy szinergiák is jelentkezhetnek, ami szintén a szolgáltató költségeinek csökkenését, így az outsourcing tevékenység árának kedvezőbb alakulását eredményezik. A vállalkozásnál (megrendelőnél) is jelentkezhetnek ezzel párhuzamosan hatékonysági előnyök, tekintettel arra, hogy az adminisztratív tevékenységek kiszervezésével a „core business-re” összpontosíthat. Mindezek a hatások együttesen – körültekintő partner-választás és a szerződéses feltételek átgondolt kialakítása esetén – hozzájárulhatnak a termelés ésszerűbb megszervezéséhez, s ezáltal a kiszervező cég versenyképességének javulásához.
- b) *a fogyasztók részesülése a megállapodásból származó előnyökből*: e feltétel teljesülését az a körülmény biztosítja, hogy a Magyar Telekom Csoport versenytárgyalás eredményeképpen, a pályázók közül a legjobb ajánlat révén vásárolhatta meg az Integris Kft-t, és köthette meg a Szolgáltatási Szerződést. A Szolgáltatási Szerződés időtartamára és a szolgáltatási szint megállapodásokra (SLA) tekintettel ugyanis a Rába-csoport hosszú időre biztosította magának a termeléshez szükséges magas szintű IT- (illetve kapcsolódó) szolgáltatásokat, úgy, hogy az Integris Kft. értékesítéséből származó bevételét is maximalizálni, míg a szolgáltatási díjakat minimalizálni tudta. Az előnyökből való megfelelő megrendelői részesedést a Szolgáltatási Szerződés opciós rendelkezése is garantálja, hiszen mindig a piacon elérhető legjobb feltételeket biztosító szolgáltatóval köthet szerződést a Rába-csoport az adott szolgáltatások vonatkozásában, vagy az Integris Kft. biztosítja számára ezeket a szolgáltatásokat is, a legjobb ajánlatnak megfelelő áron és minőségben.
- c) *a versenykorlátozó kikötések nélkülözhetetlen jellege*: a Szolgáltatási Szerződés időtartamát a hosszú távú, magas szintű szolgáltatás, illetve az ahhoz szükséges

¹¹ OJ 2004/C 101/08

tartós együttműködés, valamint a Rába által elvárt vételár és szolgáltatási díjak fényében állapították meg közösen a felek. A határozott időn belüli felmondás esetén fizetendő kötbér mértéke pedig a kedvezményekkel arányos, csak a – korai felmondás miatt nem járó – kedvezményeket kellene a Rába-csoportnak visszafizetnie. A kizárólagossági rendelkezést a beruházás megtérülésének szükségessége mellett az indokolta, hogy az IT-rendszer integritása és a felelősség egyértelmű rendezése szempontjából kedvezőbb az a megoldás, ha a megrendelő csak egy szolgáltatóval áll kapcsolatban. Az opciós rendelkezés révén pedig a Rába-csoport egyaránt képes a piacon az adott időszakban számára elérhető legjobb feltételeket elérni, és törekedni arra, hogy az adminisztráció csökkentése érdekében lehetőség szerint a legkevesebb beszállítóval kelljen kapcsolatban állnia.

- d) *a verseny kizárása*: a megállapodás nem teszi lehetővé az érintett áruk jelentős részével kapcsolatban a verseny kizárását, aminek háttérében az Integris Kft. mérete, illetve a megállapodás értékének a teljes piac méretéhez viszonyított aránya áll. Az informatikai és különösen az egyéb távközlési, alközponti piacokon kialakult viszonylag magas piaci részesedések ugyanis nem a vizsgált megállapodás által képviselt szerződéses érték, illetve nem az Integris Kft. más gazdasági kapcsolatai eredményezték, hanem a mögötte álló tulajdonosi struktúra, a Magyar Telekom Csoport más résztvevői.

68) Az EKSz. 81. cikk (3) bekezdésében foglaltak teljesülésével kapcsolatban vizsgálni kell azt is, hogy az érintett piacon a hasonló versenykorlátozó megállapodások együttes, párhuzamos hatása milyen mértékű. Tekintettel arra, hogy a releváns piacok közül az informatikai szolgáltatások és a pénzügyi-számviteli és kapcsolódó HR-szolgáltatások esetében az eljárás alá vontak és a tőlük nem független vállalkozások piaci részesedése olyan alacsony, hogy e tekintetben a megállapodás csekély jelentőségűnek minősülne, és arra, hogy az informatikai szolgáltatások piacára egyébként a projekt-alapú működés jellemző, a vizsgálók csak az egyéb távközlési, alközponti piac vonatkozásában kértek információkat az Integris Kft. versenytársaitól a szokásos szerződéses gyakorlatról.

69) A telefon alközpontok telepítését, üzemeltetését és karbantartását, illetve az üzleti felhasználók telekommunikációs (távközlési) belső hálózatainak telepítését, üzemeltetését és karbantartását magukba foglaló alközponti és/vagy üzleti kommunikációs szolgáltatások vonatkozásában a megkeresett vállalkozások akként nyilatkoztak, hogy a határozott idejű szerződések kötése jellemző üzleti gyakorlatnak számít (általában 1-5 év közötti időtartamra), de a tendencia a határozatlan idejű szerződések előtérbe kerülését mutatja. A kizárólagosság valamennyi vállalkozás egybehangzó nyilatkozata alapján nem jellemző a vizsgált piacon.

70) Ezen a piacon a Rába – Integris megállapodáshoz hasonló két megállapodás jött létre: a Siemens TraffiCOM – BKV közötti üzleti kapcsolat, illetve a PanTel Technocom és a MOL Rt. között megkötött szerződés. (Vj-23/2005/23., 30. sz. iratok) A vizsgálók álláspontja szerint a szokatlanul hosszú szerződéses időtartam és a kizárólagossági rendelkezés együttesen sem fejthetnek ki olyan versenykorlátozó hatást, amely a vizsgált Rába-Integris megállapodással (és a fenti PanTel Technocom Kft. és MOL Rt. közti szerződéssel) párhuzamosan érvényesülve, annak/azoknak esetleges versenykorlátozó hatásain túl érdemi piactorzítást eredményezne. Ennek

hátterében elsősorban a Siemens Trafficom Kft. és a BKV Rt. között fennálló kapcsolat teljes piac méretéhez képesti viszonylag kisebb súlya, a Siemens-csoport érintett piacon elfoglalt, vélhetően nem piacvezető pozíciója áll.

71) Mindezekre figyelemmel a vizsgálók álláspontja szerint a megállapodás teljesíti az EKSz. 81. cikk (3) bekezdésében foglalt feltételeket, így a megállapodás tekintetében az (1) bekezdés alkalmazhatatlan, ennek alapján az eljárás megszüntetését indítványozzák.

VIII.

A Versenytanács döntése

72) A vizsgálati jelentés, illetve az ügy iratai alapján a Versenytanács megállapította, hogy az eljárás tárgyát képező Szolgáltatási Szerződés olyan versenykorlátozó kikötéseket tartalmaz, amely rendelkezések az EKSz. 81. cikke (1) bekezdésében foglalt tilalom alá tartoznak, mert alkalmasak a beszerzési források felosztására, illetve a közülük való választás lehetőségének korlátozására, valamint a fogyasztók meghatározott körének valamely áru beszerzéséből történő kizárására.

73) A csekély jelentőség megállapíthatóságával kapcsolatban a Versenytanács, a vizsgálati jelentésben foglaltak alapján, megállapította, hogy az informatikai szolgáltatások piacán a felek piaci részesedése 15 % alatt marad, míg a pénzügyi-számviteli és kapcsolódó HR-szolgáltatások piacán a részesedésük még ennél is jóval alacsonyabb. Az egyéb távközlési, alközponti szolgáltatások esetében azonban a felek, általuk vélhetően kissé alábecsült részesedése is sokkal magasabb, mint 15 %, így a megállapodás e vonatkozásában nem minősülhet csekély jelentőségűnek. Tekintettel azonban a Szolgáltatási Szerződés 20.2. alfejezetében foglalt azon kitételre, miszerint a Szerződés alapján nyújtott szolgáltatások oszthatatlanok, a Szerződés egyes részei külön-külön nem mondhatók fel, a megállapodás egésze nem tekinthető csekély jelentőségűnek.

74) A Szolgáltatási Szerződés 4.1. fejezete értelmében a megállapodás a *kilenc évig* fennállóan határozott ideig tart. A felek ugyan megállapodtak abban is, hogy az informatikai és az egyéb távközlési, alközponti szolgáltatások nyújtásának feltételeit háromévenként újratárgyalják, mely tárgyalásnak különösen ki kell terjednie a kizárólagosság Integris Kft. részére történő további biztosítása megújításáról való megállapodásra is, de a háromévenkénti újratárgyalás a pénzügyi-számviteli és kapcsolódó HR-szolgáltatásokra nem vonatkozik, ezek tekintetében a szerződés futamideje kétségtelenül 9 év.

75) A szerződés három évenként történő meghosszabbításához a felek kölcsönös, kétoldalú, kifejezett megállapodása szükséges. A Szolgáltatási Szerződés ugyanakkor semmilyen formában nem rendelkezik arról az eshetőségről, ha az felek a háromévenkénti újratárgyalás során nem jutnának egyezsége a kizárólagosságot illetően. A három évenkénti mérlegeléssel összefüggésben figyelembe kell venni, hogy új szolgáltató igénybevétele (azaz a kizárólagosság megszűnése) a régi szolgáltató lecserélésével valósulhat meg. Ez lényegében a szerződés 20.2. fejezetében foglaltak miatt egyben a teljes megállapodás felmondását is maga után vonná. A hivatkozott

rendelkezés értelmében ugyanis a felek megállapodtak abban, hogy a Szolgáltatási Szerződés egységes egészet alkot, a szolgáltatások oszthatatlanok, azaz a megállapodás egyes részei külön-külön nem mondhatók fel. A megállapodás Rába-csoport általi, a kilenc év határozott idő eltelté előtti felmondása pedig kötbérfizetési kötelezettséget keletkeztetne. A Szolgáltatási Szerződés 20. fejezete szerint ugyanis a Szerződés Rába általi felmondásából származó szolgáltatói károk fedezése érdekében a Rába egyrészt ún. Kompenzációs Díjat köteles az Integris Kft. részére fizetni, másrészt köteles a szolgáltató által a Rába részére nyújtott szolgáltatásokhoz beszerzett eszközöket és készleteket az Integris Kft-től azok nyilvántartási értékén megvásárolni. A kompenzációs díj ugyan az évek előrehaladtával csökkenő tendenciát mutat, a harmadik év után azonban még vélhetően elég jelentős lenne ahhoz, hogy a szerződés felmondása, a kizárólagossági rendelkezés meg nem újítása elé akadályokat gördítsen. Ez viszont azzal a következménnyel jár, hogy a kizárólagossági rendelkezés első három év utáni „újrátárgyalása” nagy valószínűség szerint ésszerűen csak a megújítást eredményezheti. A kompenzációs díj csökkenése miatt a második három éves ciklus végén már reális alternatíva lehet a kizárólagosság megszűnése, ez azonban összességében már *hat éves futamidő* elteltével következhet be, azaz öt évet meghaladó időtartam múltán. Mindezek alapján a szerződés 9 éves futamideje a háromévenkénti megújításról szóló rendelkezéssel együtt sem tekinthető olyan körülménynek, amely miatt a megállapodás a csoportmentességi rendelet hatálya alá tartozhatna.

76) A Versenytanács a vizsgálati jelentésben foglaltak alapján megállapította, hogy teljesülnek az EKSz. 81. cikk (3) bekezdésében foglalt konjunktív feltételek, amelyek miatt a Szolgáltatási Szerződésre nem alkalmazható az EKSz. 81. cikk (1) bekezdése, mert a) az hozzájárul a termelés vagy forgalmazás ésszerűbb megszervezéséhez; b) a megállapodásból származó előnyök méltányos része a fogyasztóhoz jut; c) a gazdasági verseny velejáró korlátozása vagy kizárása a gazdaságilag indokolt közös célok eléréséhez szükséges mértéket nem haladja meg; és d) nem teszi lehetővé az érintett áruk jelentős részével kapcsolatban a verseny kizárását.

77) A fentiekben leírtakra tekintettel, valamint figyelemmel az EKSz. 81. cikk (3) bekezdésében foglaltak teljesülésére és az 1/2003/EK sz. rendelet 1. cikkének (2) bekezdésére és az 5. cikkére (miszerint a tagállamok versenyhatóságai egyedi esetekben a Szerződés 81. és 82. cikkét alkalmazása során a rendelkezésükre álló információk alapján úgy látják, hogy a tiltás feltételei nem teljesülnek, úgy is határozhatnak, hogy nem látnak okot arra, hogy beavatkozzanak), a Versenytanács a jelen eljárást megszünteti, mert a Tpv. 72. § (1) a) pontjára tekintettel – a vizsgáló jelentése, valamint az ügy iratai alapján jelen határozatban összefoglalt információk alapján – az eljárás alá vontak törvénybe ütköző magatartás hiányában nem marasztalhatók el, illetve a EKSz. 81. cikke alapján nincs ok a beavatkozásra.

78) A 73. § szerint a versenytanács akkor tűz ki tárgyalást, ha - egyebek mellett – a 72. § (1) a) pont szerinti intézkedésre „nincs szükség”. A 73. § a versenytanács előzetes álláspontjának megküldését tárgyalás kitűzése esetére írja elő. E jogszabályi rendelkezések alapján nem kétséges, hogy amennyiben a vizsgáló által feltárt tényállás alapján nem bizonyítható a jogsértés és az eljárás további szakaszában sem várható újabb bizonyíték előkerülése vagy törvénybe ütköző magatartás hiánya megállapítható, akkor a versenytanács tárgyalás kitűzése nélkül is dönthet az eljárás megszüntetéséről. Jelen eljárásban a versenytanács indokoltnak látta alkalmazni e fordulatot, tekintettel

arra, hogy az eljárás alá vont vállalkozás a rendelkezésre álló bizonyítékok szerint nem folytatott törvénybe ütköző magatartást.

79) A Tpv. 77. § j) pontja alapján a Tpv. 72. § (1) a) pontja szerinti – tárgyaláson kívüli – eljárás megszüntetés is érdemi határozatnak minősül. A jogorvoslati jogot ennek megfelelően a Tpv. 83. § biztosítja.